מגילה נקראת פרק ראשון מגילה ח.

מתני' אין בין המודר הנאה מחבירו למודר ממנו מאכל אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש: **גמ'** הא לענין כלים שעושין בהן אוכל נפש זה וזה שוין: דריסת הרגל: הא לא קפדי אינשי אמר רבא הא מני רבי אליעזר דאמר [1]יותר אסור במודר הנאה: **מתני'** [2]אין בין נדרים לנדבות אלא שהנדרים חייב באחריותן ונדבות אינו חייב באחריותן: **גמ'** הא לענין בל תאחר זה וזה שוין תנן התם [3]אי זהו נדר האומר הרי עלי עולה איזו היא נדבה האומר הרי זו עולה ומה בין נדרים לנדבות נדרים מתו או נגנבו או אבדו חייב באחריותן נדבות מתו או נגנבו או אבדו אינו חייב באחריותן מנהני מילי דתנו רבנן [4]ונרצה לו לכפר עליו ר' שמעון אומר את שעליו חייב באחריותו ואת שאינו עליו אינו חייב באחריותו מאי משמע א"ר יצחק בר אבדימי כיון דאמר עלי כמאן דטעין אכתפיה דמי: **מתני'** [5]אין בין זב הרואה שתי ראיות לרואה שלש אלא קרבן: **גמ'** הא לענין משכב ומושב וספירת שבעה זה וזה שוין מנהני מילי דתנו רבנן רבי סימאי אומר [6]מנה הכתוב שתים וקראו טמא שלש וקראו טמא הא כיצד שתים לטומאה ושלש לקרבן ואימר שתים לטומאה ולא לקרבן שלש לקרבן ולא לטומאה אמרת עד שלא ראה שלש ראה שתים ואימר שתים לקרבן ולא לטומאה שלש אף לטומאה לא ס"ד דתניא [7]וכפר עליו הכהן לפני ה' מזובו מקצת זבין מביאין קרבן ומקצת זבין אין מביאין קרבן הא כיצד ראה שלש מביא שתים אינו מביא או אינו אלא ראה ב' מביא ראה שלש אינו מביא אמרת עד שלא ראה שלש ראה שתים ואיצטריך דרבי סימאי ואיצטריך מזובו דאי מדרבי סימאי הוה אמינא כי קושיין קמשמע לן מזובו ואי מזובו לא ידענא כמה ראיות קמשמע לן דרבי סימאי והשתא דאמרת מזובו לדרשא [8]וכי יטהר הזב מזובו מאי דרשת ביה ההוא מיבעי ליה לכדתניא וכי יטהר הזב לכשיפסוק מזובו [מזובו] ולא [9]מזובו ונגעו מזובו וספר [10]לימוד על זב בעל שתי ראיות שטעון ספירת שבעה והלא דין הוא אם מטמא משכב ומושב לא יהא טעון ספירת שבעה

שומרת

מתני' [6]אין בין המודר הנאה מחבירו ממנו מאכל אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש. דמודר הנאה אסור בהן ומודר מאכל מותר במקום שאין משכירין אבל במקום שמשכירין בפרוטה אסור אפי' במודר מאכל דאומה פרוטה דאויה לקנות ממנה מאכל אבל כלים שעושין בהן אוכל נפש אסור אפילו בפחות משוה פרוטה

כיון דהוי אוכל נפש:

דריסת הרגל הא לא קפדי אינשי. קשה דהא בחזקת הבתים (ב"מ דף מ:) קאמר בגמרא אלו דברים שאין להם חזקה ואלו דברים שיש להם חזקה וכו' מעמיד בהמה בחלר אין להם חזקה ומוקי לה התם בשותפין דנהעמדה כדי לא קפדי ופריך והתנן השותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורין ליכנס בחלר ומשני לה התם מיהו שמעינן לה מינה דלדריסת הרגל קפדי ולא קשה [7]מהתם להתם פרק בתרא דביצה (דף לט:) דמשני התם דלעולם לא קפדי ומני ר' אליעזר היא דלמא התם מיירי בשותפין אבל שאר אינשי ולאי קפדי אבל הכא קשיא דמיירי בחתם בני אדם ופפר' הכי קאמר דלא קפדי ומיהו ר"ת דהכא מיירי בבקעה דלא קפדי כה שום אדם וסברא הוא לומר כן (ח) דומיא [8](דריסת) דכלים שאין עושין בהן אוכל נפש דמיירי שאין משכירין כיונא בהן דמוקמינן לה בנדרים (דף לב:) כרבי אליעזר[9]):

אין בין נדר לנדבה. קשיא אמאי לא תני שנדבה בלא מן המעשר דכתיב (דברים מ) וחכמת שלמיס גבי מעשר ונדר אינו כא אלא מן החולין וכיון דאמר הרי עלי הוי (ב)נדר [10]וי"ל דמן הדין לא תנא ליה משום דאייריי בקרבן שהופרש כבר ואשמעינן דאין מיוחד בעבודתן אבל בקרבן שלא הופרש פשיטא ליה שיש הרבה מיוקים אי נמי דתנא ושייר ונהי דאין בין קאמר דמשמע דהוי דוקא כדאמר במרובה (ב"ק דף סב: וסס) מ"מ לא קשיא דבמסכת תענית (דף יב: וסס) אשכחן אין בין דשייר דקאמר אין בין שלא אמצעיות וכי תימא תנא ושייר והא אין בין קתני ופריך ותסברא אין בין דווקא והא שייר תיבה ומשני אי משום תיבה לאו שיולא הוא אבל מקום משמע דאי הוה משייר ליה לא הוה קשיא ליה כלל אף על גב דקתני אין בין[10]):

יש ספרים דגרסי

ומה מצורע שאין ממא משכב ומושב. וכתורת כהנים תני שמטמא משכב ומושב ומיהו רש"י בספרים (דף סז: ד"ה זב) דהיינו

עד

אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש. דמודר הנאה אסור בהן ומודר מאכל מותר במקום שאין משכירין אבל במקום שמשכירין בפרוטה אסור אפי' במודר מאכל דאומה פרוטה דאויה לקנות ממנה מאכל אבל כלים שעושין בהן אוכל נפש אסור אפילו בפחות משוה פרוטה

כיון דהוי אוכל נפש:

דריסת הרגל הא לא קפדי אינשי. קשה דהא בחזקת הבתים (ב"מ דף מ:) קאמר בגמרא אלו דברים שאין להם חזקה ואלו דברים שיש להם חזקה וכו' מעמיד בהמה בחלר אין להם חזקה ומוקי לה התם בשותפין דנהעמדה כדי לא קפדי ופריך והתנן השותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורין ליכנס בחלר ומשני לה התם מיהו שמעינן לה מינה דלדריסת הרגל קפדי ולא קשה [7]מהתם להתם פרק בתרא דביצה (דף לט:) דמשני התם דלעולם לא קפדי ומני ר' אליעזר היא דלמא התם מיירי בשותפין אבל שאר אינשי ולאי קפדי אבל הכא קשיא דמיירי בחתם בני אדם ופפר' הכי קאמר דלא קפדי ומיהו ר"ת דהכא מיירי בבקעה דלא קפדי כה שום אדם וסברא הוא לומר כן (ח) דומיא [8](דריסת) דכלים שאין עושין בהן אוכל נפש דמיירי שאין משכירין כיונא בהן דמוקמינן לה בנדרים (דף לב:) כרבי אליעזר[9]):

אין בין נדר לנדבה. קשיא אמאי לא תני שנדבה בלא מן המעשר דכתיב (דברים מ) וחכמת שלמיס גבי מעשר ונדר אינו כא אלא מן החולין וכיון דאמר הרי עלי הוי (ב)נדר [10]וי"ל דמן הדין לא תנא ליה משום דאייריי בקרבן שהופרש כבר ואשמעינן דאין מיוחד בעבודתן אבל בקרבן שלא הופרש פשיטא ליה שיש הרבה מיוקים אי נמי דתנא ושייר ונהי דאין בין קאמר דמשמע דהוי דוקא כדאמר במרובה (ב"ק דף סב: וסס) מ"מ לא קשיא דבמסכת תענית (דף יב: וסס) אשכחן אין בין דשייר דקאמר אין בין שלא אמצעיות וכי תימא תנא ושייר והא אין בין קתני ופריך ותסברא אין בין דווקא והא שייר תיבה ומשני אי משום תיבה לאו שיולא הוא אבל מקום משמע דאי הוה משייר ליה לא הוה קשיא ליה כלל אף על גב דקתני אין בין[10]):

יש ספרים דגרסי

ומה מצורע שאין ממא משכב ומושב. וכתורת כהנים תני שמטמא משכב ומושב ומיהו רש"י בספרים (דף סז: ד"ה זב) דהיינו

עד

ידענא כמה ראיות. הלי מקלת דמשמע מהאי קרא לא ידעינן מאי היא לו שלש ואלרבע לו שתים ושלש: **לכשיפסוק מזובו.** אין לריך לעטול קודם ספירה אלא משיפסוק ימנה: הכי גרסינן בתורת כהנים[9]) **מזובו ולא מזובו ומנגעו.** שאם היה זב ומצורע ופסק מזובו ולא נתרפא עדיין מנגעו ופפר אין אומרים לו אין ספירה זו נקיות עד שיטהר אף מנגעו אלא מונה והולך מיד ועולה לו לספירת זב ולכשיתרפא מלרעתו יטבול מיד עבילה לאשמה של מצורע והיא עולה לו לטבילת נגעו חוזר וטהר מלטמא משכב ומושב ולטמא כלי חרס בהיסט כדין זב. ואף על פי שלריך לספירת שבעה ללרעתו לענין אכילת קדשים ועבילה שניה כדכתיב במצורע (ויקרא יד) ורחץ במים וטהר ואחר יבא אל המחנה ויש מתון לאהלו שבעת ימים והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו וגו' ורחץ [את] בשרו במים וגו' אהני עבילה קמייתא לטהרו מלטמא משכב ומושב ולכי חרס בהיסט: **מזובו וספר.** להכי סמך ספירה אלא מזובו ללמדך שאף בשביל מקלת זב טעון ספירה. לימד על זב בעל שתי ראיות: [10]**לא יהא טעון ספירת שבעה.** בתמיה. אחר שאמרת שתים כו': וה"ג **הלא דין הוא אם מטמא משכב ומושב.** בשתי ראיות לכל חומר טומאת זב מהיכן יתמעט מספירה:

שומרת

את זובו או החתים בשרו מזובו] וגו'. א"מר אם בשתים טמא בשלש לא כל שכן, למה כתב עוד שלש. ללמד כי בשתי ראיות טמא הוא ופטור מן הקרבן בשלש ראיות חייב אף בקרבן. ואקשינן ואימא שתים לקרבן ולא לטומאה, כלומר בשתי ראיות חייב קרבן אע"פ שאינו טמא, ראה שלישית חייב בטומאה ובקרבן. ופרקינן לא, דתניא וכפר עליו הכהן לפני ה' מזובו, מקצת זבים מביאין קרבן ומקצת אין מביאין קרבן, ואם תאמר כי בעל שתי ראיות מביא קרבן אין לך זב שאינו מביא קרבן, שאינו רואה אלא שלש, אלא שכבר הקדים וראה שתים וכבר נתחייב בשתים. מיכן ולהבא אפי' ראה כמה אין חייב אלא קרבן אחד, כו'. ואיצטריך רד' סימאי, לברר כי בשתי ראיות נקרא טמא, ואיצטריך מזובו, לדרות הקושיא שהקשו על ר' סימאי דאי לאו מזובו הוה אמינא שתים לקרבן שלש לקרבן ולטומאה כו' ופשוטה היא.

מסורת הש"ס

(א) נדרים לב:, כ) כ"ב מ: נדרים לב: מח:, ג) ר"ה ז. קידוש פ"ח מ"ח [מולין קלט. ערכין כא], ד) [זבחים ד:], ה) נדה מג:, ו) נדה לג. וסס לישנא אלא מזוטו ונגעו ועיין בקרבן אהרן], ז) [נדרים לב.], ח) [נדרים כג.], ט) [נדרים ה:], י) [ויקרא טיו], כ) [מלורע מלמלת דזיכס פרשה ג], ל) [נ"ב לא אחרי ד"ה וה"ג הלא דין], מ) גי' רש"ל פהכיות דהסם מפרק סי' ע"ב, נ) [נ"ל דסיפא], ס) [וע' תוספות כ"ב לא: ד"ה זב ותוספות כ"ב מ: ד"ה לכיגא], ע) [וע' תוספות מגיגה ח. ד"ה אמאי ותוספות כ"ק סב: ד"ה מי קתני], פ) [וכ"ל וכתעמת וכתני תוספות תיוקן אחר וכו' תוס' שבת ס: ד"ה אין], צ) ס"ל כמו.

תורה אור השלם

1. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו: ויקרא א ד
2. וְעָשָׂה אֶתָּם הַכֹּהֵן אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְיָ מִזּוֹבוֹ: ויקרא טו טו
3. וְכִי יִטְהַר הַזָּב מִזּוֹבוֹ וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים לְטָהֳרָתוֹ וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם חַיִּים וְטָהֵר: ויקרא טו יג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דריסת וכו' וסברא הוא לומר כן. נ"ב נרש לומר לפי דה דה"מ למיפרך כלים שאין עושין בהם אוכל הא לא קפדי וכ"כ הרא"ש בפרק חזקת הבתים: (ב) ר"ה אין בין וכו' דבירן דאמר הרי עלי הוי חובה וי"ל:

רבינו חננאל

[מתני'] אין בין המודר הנאה מחבירו למודר חימנו מאכל. אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש. כגון בגדים וכיוצא בהן, דלמודר הנאה אסור. ואוקימנא לר' אליעזר דתנא אפי' ויתור אסור במודר הנאה, פי' אפי' דברים שדרך בני אדם לוותר עליהן כגון דריסת הרגלים בחצרם שאם יכנס אדם ויהלך בה אין מקפידין עליו וכיוצא בזה, אפי' כגון זה אסור. אבל למודר ממנו מאכל. דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש כגון קערה וחפתחי וכן כיוצא בהן, מותר. הא כלים שעושין בהן אוכל נפש, כגון נפה וכברה ריחיים וחנור וכיוצא בהן, זה רוה שוין, שניהן אסורין. [מתני'] אין בין נדרים ונדבות כו'. הא לבל תאחר כדכתיב כי תדר נדר לה' (וגו') [אלהיך לא תאחר לשלמן], זה וזה שוין, לומר אם יאחר בין הנדר ובין הנדבה, עובר משום בל תאחר. הגן התם איזו הוא[א] נדר האומר עלי עולה, איזו היא נדבה האומר הרי זו נדבה. ומה ביניהן, נדרים מתו או נגנבו חייבין באחריותן שנ' ונרצה לו לכפר עליו. דייקינן מעליו את שעליו, כלומר אם אמר עלי חייב באחריותו. דכיון דאמר עלי כמאן דמטי אכתפיה דמי, שחייב לטוטרו למי שחייב לו. אבל הנדבה אין חייב באחריותה. [מתני'] אין בין זב הרואה שתי ראיות לרואה שלש וג'. הא לענין משכב ומושב וספירת שבעה טהורין, זה וזה שוין. **הגיא** או החתים בשרו מזובו, דייקינן מדכתיב מזובו שמעינן מינה אף מקצת זובו מטמא משכב ומושב, להביא את שראה שתי ראיות שיטמא משכב ומושב. כל הטענן משכב ומושב טעון ספירת שבעה, כדתניא מזובו וספר, מקצת זובו נמי טעון ספירת שבעה להביא את שראה שתי ראיות שטעון ספירת שבעה. מתניתין מני ר' סימאי היא, דתני ר' סימאי מנה הכתוב שתים וקרא טמא שלש וקרא טמא, הא כיצד שתים לטומאה

עין משפט נר מצוה

נד א מי' פ"ו מהלכות נדרים הלכה ג סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סימן רכח סעיף ח:
נה ב מי' פ"ד מהל' מעשה הקרבנות הל' ה סמג עשין קפה:
נו ג מי' שם הלכה ד [וס"ל מהל' נדרים הלכה כ]:
נז ד ה מי' פ"ב מהל' מחוסרי כפרה הלכה ו וס"ו מהלכות איסורי ביאה הלכה ז ח [וס"ל מהלכות מעשה' ומשנה הלכה כ] סמג עשין רכח:

מוסף רש"י

אין בין המודר הנאה מחבירו. שחבירו הדיו שלא יהנה ממנו כשום ענין למודר ממנו מאכל. שלא הדיבו אלא הנאת מאכל, אלא דריסת הרגל. לעבור בחצירו ולקלר דרכו, וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש. ולהשתמש בכלים של מדיר שאין עושים בהם מאכל, דמודר הנאה אסור בגדים הרגל, דהייט הנאה שמקלר דרכו ולהשתמש בכלי, אבל מודר ממנו מאכל מותר בשתיין לפי שלא הדיר ממנו אלא מאכל (נדרים לב:). ויתור אסור במודר הנאה. כגון בעה"ב שמודר הנאה מחבירו ובא לו בעה"ב פרוטה לחבירו לחבירו לקנות ממנו מאה לבנים בפרוטה והוסיף לו חבירו אחת יתירה לו בעה"ב, אסור שהוסיף לו חבירו, דמתנה היא, ואע"פ שלאחר לוקחים ממי הוסיף כמו כן, ומיהו רבנן שרו דמ"מ בשביל המקח הוסיף לזה על החשבון הקיבל לפרוטה שלאלו לא היה לוקח ממנו בדמים לא היה נותן לו חבירו לבעה"ב כלום (רשב"ם ב"ב ח:) ואלינא דל"ל אסור הייתור של מדידת פירות, הכי נמי אף על גב דדריסת הרגל לא היא הנאה נמיהה אסור (נדרים לב:). איהו נדר האומר הרי עלי עולה. ואחר כך הפרים בהמה ואמר הרי זו לנדרי, אם מתה חייב באחריותה, הואיל ומעיקרא תרכבה לאכפתיה (חולין קלט:). את שעליו. כגון נדר, דאמר הרי עלי עולה, חייב באחריותו. אם הפרים בהמה לנדרו אם מתה לא נגנבה, דהכי משמע לחזו שעליו יקריב אותו ועלה לו ועל שיקריבנו לא נדלה ולא נפסל, את שאינו עליו. כגון דאמר הרי זו עולה (נבחים ד:).

רבינו חננאל (המשך)

שלש אף לקרבן. פירוש מנה הכתוב שתי פעמים זיבות, זב וזובו, וקרא שמא, שני איש איש כי יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא, עוד חזר הכתוב אחר ומנה שלש, בזובו אחת זובו שתים מזובו הרי שלש, שני הזאת תהיה טמאתו בזובו [רד בשרו

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com